

V posledních letech lze zaznamenat stále větší oblibu v používání směnek, a to nejen ve sféře podnikatelské. Důvodů je hned několik. Směnka, kterou lze charakterizovat jako listinný cenný papír ztělesňující samostatné a svou povahou nesporné a abstraktní závazky, je cenným papírem dokonalým (skripturou), který sám o sobě postačuje k tomu, aby bylo možno definovat, jaká práva a povinnosti ze směnky vyplývají. Směnka splňující náležitosti platné směnky je tak dostatečným důvodem pro vznik práva věřitele ze směnky domáhat se plnění z ní.¹ Uvedené definiční rysy směnky znamenají pro řádného majitele směnky nejen značný stupeň jistoty o jeho právu, ale též procesně jednodušší a rychlejší způsob vymáhání práv ze směnky v soudním řízení v případě, že tato nebyla dobrovolně zaplácena.

Používání směnek ve stále větší míře vede k mohutnému nárůstu soudních sporů, o čemž svědčí údaje o počtu směnečných žalob napadlých v letech 1998 až 2007 k Městskému soudu v Praze, které jsou zachyceny v následující tabulce:

ROK	POČET ŽALOB
1998	1036
1999	1130
2000	1057
2001	1066
2002	1590
2003	1383
2004	2366
2005	2831
2006	3552
2007	3718

¹ Kovařík, Z.: Zákon směnečný a šekový, komentář, 1. vydání, C.H.Beck, 1997, str. 1

Pokud jde o rok 2008, bylo u Městského soudu v Praze k datu 30.6.2008 evidováno již 2258 zahájených směnečných řízení, což by při nezměněném trendu znamenalo odhadem 4500 směnečných žalob za uvedený rok. Lze přitom očekávat, že tento nárůst bude v letech následujících pokračovat, neboť řada podnikatelských subjektů začala směnky používat sériově jako nástroj zajištění závazkových vztahů, do kterých vstupují. Týká se to zejména těch subjektů, které mají v předmětu svého podnikání poskytování úvěrů či finanční leasing (banky, úvěrní družstva, leasingové společnosti).

Cílem této práce je pojednat o soudním vymáhání práv ze směnečných listin se zaměřením na specifika směnečných řízení, poukázat na praktické problémy, které se ve směnečných řízeních vyskytují, a na problémy, které nejsou stávající právní úpravou řešeny či jsou řešeny způsobem poskytujícím prostor pro různé výklady, a upozornit na situace, jež ve svém důsledku mohou pro účastníky směnečných řízení znamenat újmu na jejich právech, kterou si sami působí nesprávným procesním postupem či nesprávným nakládáním se směnkou jako takovou.

Výklad je zaměřen především na řízení prvostupňové, neboť řízení odvolací a dovolací vykazují minimum zvláštností od jiných odvolání nebo dovolání a případná specifika přezkumu rozhodnutí vydaných soudy prvního stupně jsou dána návazností na přezkoumávaná rozhodnutí.